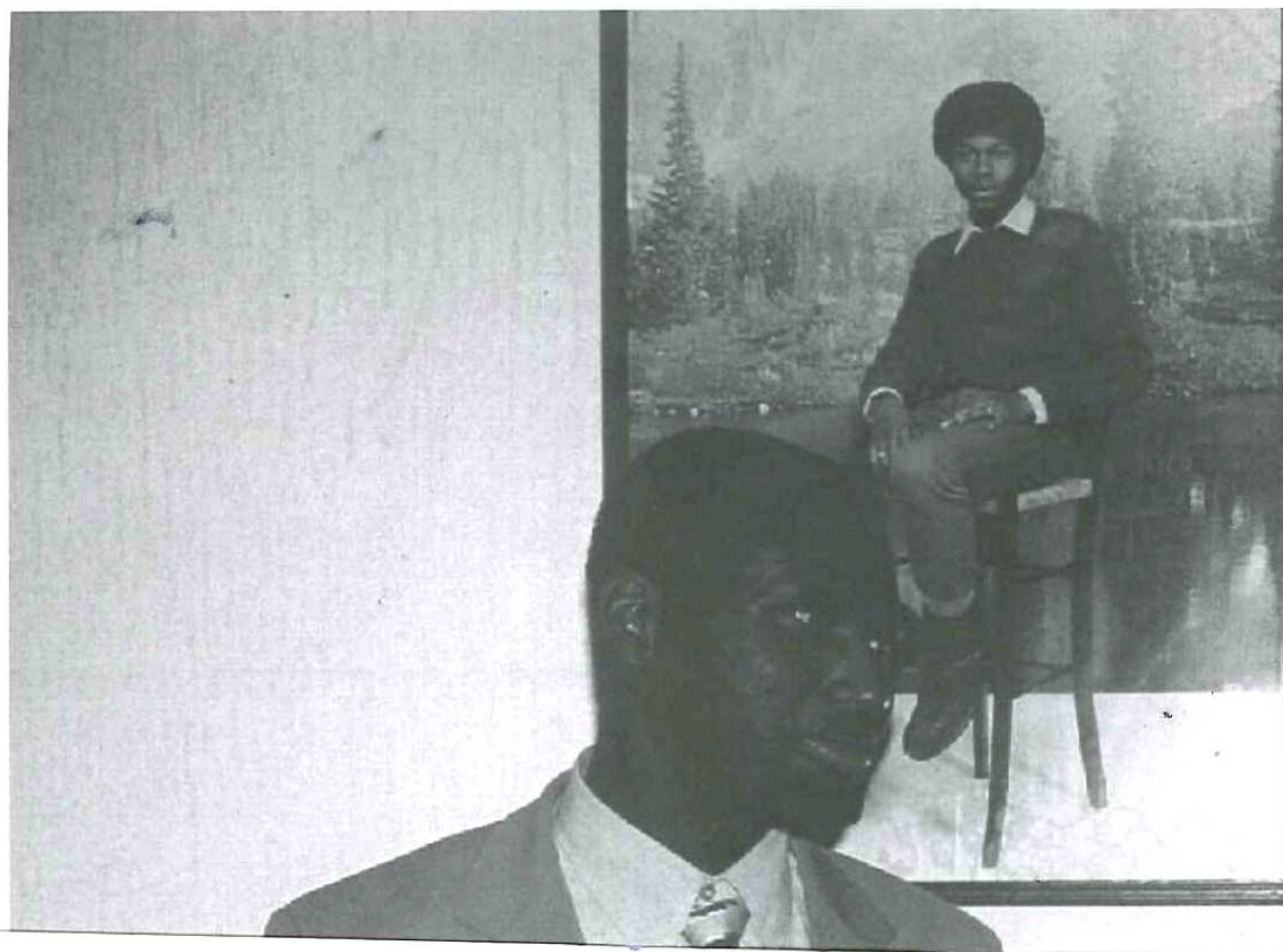

Matthijs Bouw

JA!*IK HOU VAN ~~DE BLIJMER~~
NEE!*IK HIELD VAN ~~DE BLIJMER~~
NEE!*IK ZOU VAN ~~DE BLIJMER~~
HEBBEN KUNNEN HOUDEN

Ik heb in mijn leven op drie plaatsen gewoond. Mijn jeugd speelde zich af in Lochem, Gelderland. Ik groeide op als in een Zweeds kinderboek: spelen in de bossen, hutten bouwen en slootjespringen, twee broers en twee zussen. Vervolgens ging ik studeren: Enschede, een saaie, middelgrote stad in het Oosten van het land. Ik zat op de kunstacademie, een vrijplaats, een eiland. Ik woonde in een zeepbel. Het contrast tussen de kunstacademie en een dagelijkse wereld te doen was enorm. Tijdens mijn studie verhuisde ik naar Amsterdam. Het gevoel van vrijheid kreeg hier vleugels. Nu ken ik deze stad en zij kent mij, wij bedienen elkaar. Ik heb geen benul van het gewone wonen. Hoe is dat om op te

NO!* *I could have loved the Bijlmer*

Catalogue is published quarterly by Stichting Dummy, Amsterdam.

Guest editor for this issue: Gijs Müller

Managing editor: Winnie Terra

Text editor: Pauline Terreehorst

Translations: Geoff Salvidant

Graphic Design: goodwill

Printing: Kwak & VanDaalen & Ronday, Zaandam, NL

Lithography: Edge Pre-media, Weesp, NL

Subscriptions: One year HFL 50,- (Euro 23)

Call: +3120 581 8515 *Mail:* winnie@cccpl.nl

Catalogue would not be possible without the kind assistance of all contributors, Tom Meijer, Jaap Ronday, goodwill, Michel de Goede, Geraldo Vallen, Rogier vd Ploeg, Rick Smit, Werner Daamen. Without their help and trust, this initiative would not have been possible.

© Stichting Dummy. Images © Photographers
ISSN 1568-4903

jong

De Bijlmer is een sterk merk. Zeg in bijvoorbeeld Ghana dat je uit Amsterdam komt, word je glazig aangekeken met de mededeling: "I don't now Amsterdam. Is it close to **Bijlmer**?" Dat **de Bijlmer** Amsterdam zou vervangen als de 'place to be' leek al het geval te zijn in de vroege jaren zeventig, toen bijvoorbeeld de vader van Fenna een brief aan het stadsbestuur stuurde met de vraag of hij alstublieft zijn woning aan de Amstel mocht verruilen voor een flat in **de Bijlmer** (waarbij hij wel een gedetailleerde beschrijving van het wenselijke uitzicht meezond) en waar Gerrit Oorthuijs zich geen betere weekenduitje voor kon stellen dan gezellig met het hele gezin in de Bijlmer te gaan wandelen. Rem Koolhaas sprak over 'het Las Vegas van de verzorgingsstaat', Ed Taverne gaf bij Ischa Meijer **de Bijlmer** als voorbeeld voor goede architectuur vanwege haar begrijpelijkheid, en het schijnt dat Tito de **Bijlmer**, net als de Belgische autowegen, vanuit de ruimte duidelijk kon zien liggen.

Gedurende haar bestaan heeft **de Bijlmer**, naast de fans, steeds meer vijanden verzameld, die evenzeer zeer heftig reageren. De meeste reacties lijken voort te komen uit het feit dat we **de Bijlmer** niet meer begrijpen als een gerealiseerde ideologie van het Moderne maar dat, door een samenloop van omstandigheden, ze in bezit is genomen door culturen die voor Nederland vreemd zijn.

Plato zei al dat steden slecht zijn. Zelfs in het geval dat de stad het idee van het goede uitdrukt, zoals Atlantis, dan is ze nog te ingewikkeld om haar te blijven begrijpen en wordt ze als zodanig de personificatie van het slechte: Sodom, Gomorrah, Jericho.

Het is wellicht daarom dat de meest eenvoudige revitaliseringsmaatregel voor **de Bijlmer**, het dag en nacht laten rijden van de metro, nooit van de grond is gekomen (naast natuurlijk het feit dat de diensten Ruimtelijke Ordening en Verkeer langs elkaar heen werken); de metro rijdt 's nachts niet om de ongewenste want vreemde dus onbegrijpelijke mensen Amsterdam uit te houden.

Eigenlijk moet je al over **de Bijlmer** spreken in de verleden tijd. Ze is er (bijna) niet meer. Werd eerst al het sterke maar slechte merk vervangen door het meer generieke Amsterdam-Zuidoost, al snel werd de naamsverandering een 'self-fulfilling prophecy', waarin ook **de Bijlmer** door sloop en nieuwbouw langzaam vervangen werd door een meer generiek stedelijk landschap. De nieuwe woningen dienen gebouwd te worden zonder overheidsbijdrage (zoals nog het geval was bij de bouw van de Bijlmer), maar worden vooral gerealiseerd vanuit

rijk

'de markt'. In *Asbok Bhalotra's* 'Straat van 1000 culturen' komen vooral jonge, rijke, witte tweeverdieners te wonen. Zolang er geen vragen worden gesteld, is de revitaliseringsopgave van de Bijlmer politiek correct. De politieke cultuur, althans in Nederland, de PC cultuur, bestaat uit het vermijden van moeilijke en potentieel controversiële vragen of, in ieder geval, ervoor te zorgen dat deze niet publiek bediscussieerd worden.

Natuurlijk wordt de woningvraag niet alleen veroorzaakt door 'Uptown People' voor wie deze huizen bedoeld zijn. Op een Berlage Instituut workshop met *Rem Koolhaas* over de verstedelijkingsopgave van Nederland, waar weer iedereen pretendeerde dat er in Nederland alleen maar jonge, rijke, witte tweeverdieners zijn, stelden we de vraag: "waar komen de mensen voor wie woningen gebouwd moeten worden dan vandaan?". De kunstenaar in de workshop, een beeldhouwer (kunstenaars zijn nog steeds uiterst perceptief voor PC-denken), antwoordde: "Ze komen uit sperma." *Sperma*, zoals u weet, is een klein plaatsje in Oost Turkije. Ook is er een middelgrote stad genaamd *Sperma* in Centraal Ghana. De mensen uit *Sperma* gaan nu verderop wonen in nog niet gerevitaliseerde wijken in de bestaande stad zodat de jonge, rijke tweeverdieners langzaam de Bijlmer, nu *Amsterdam-Zuidoost*, haar dorps karakter terug kunnen geven.

In Rotterdam is al gebleken dat de revitalisering van *Hoogvliet* (hun Bijlmer maar minder mooi) de woningdruk in *Pendrecht* opvoert. In *Amsterdam* lijken vergelijkbare bewegingen aan de hand te zijn: nu de Bijlmer bijna niet meer is dienen de Westelijke Tuinsteden, het volgende toevluchtsoord, op de schop te gaan. De nieuwe naam '*Parkstad*' is temeer een illustratie van de behoefte stedelijkheid te neutralis-

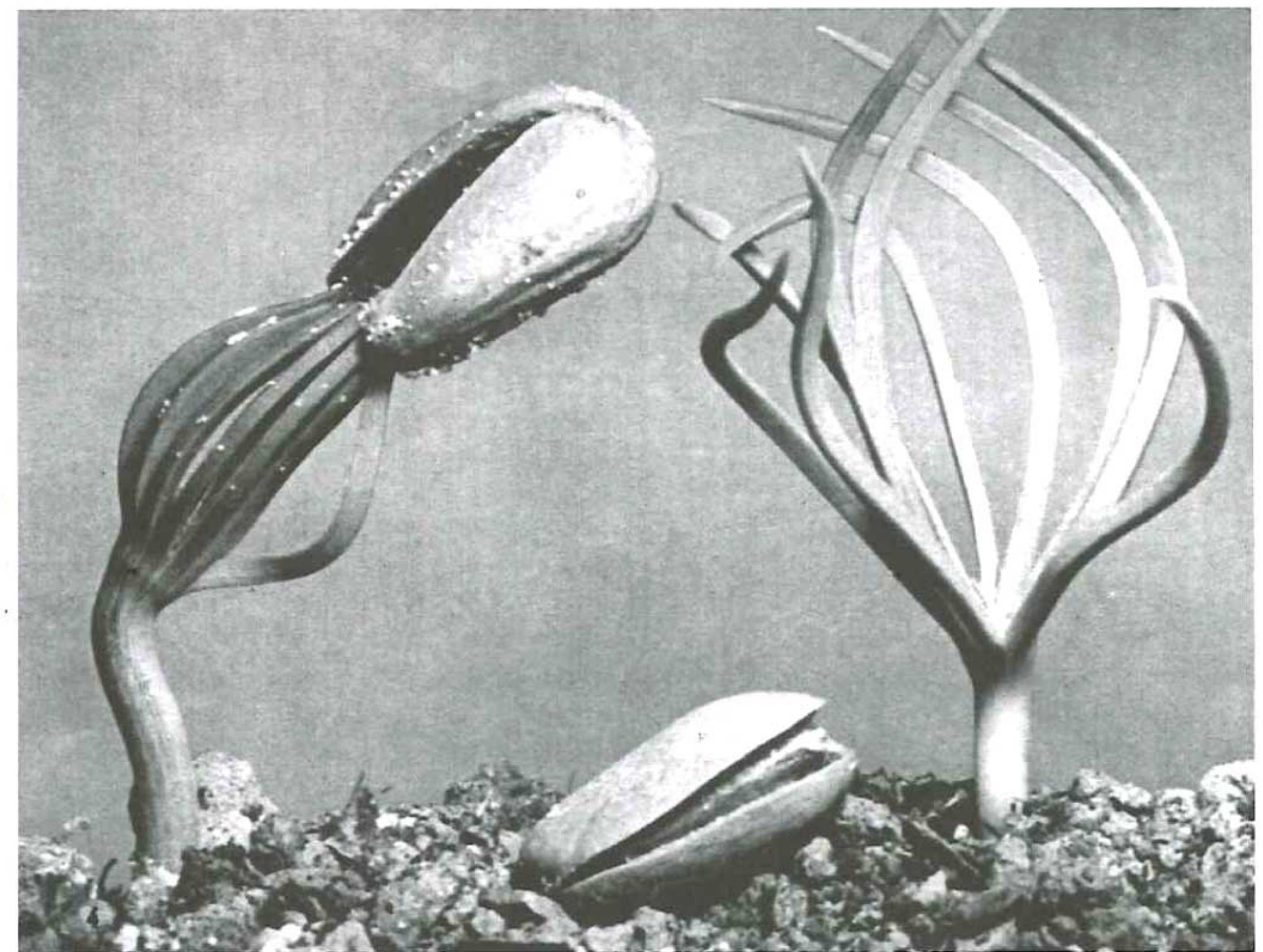
wit

eren. Het resultaat is '*Code Inconnu*' op Nederlandse schaal, waar de overheid, zonder er zelf voor te hoeven betalen, hele wijken kan revitaliseren door de arme mensen constant in beweging te houden en naar de volgende achterstandswijk te sturen, op de hielen gezeten door de 'marktpartijen' en hun rijke, jonge en witte klanten.

De belangrijkste reden is dat de combinatie van buitenlanders en steden voor ons onbegrijpelijk en dus slecht is.

Het Ministerie van Justitie poogt de buitenlanders buiten te houden, en niet alleen onder druk van rechtse politiek.

In Nederland is er geen Woud. Daarom is er een debat over. Het is allemaal park. Het is allemaal cultuurlandschap. Links wil vermijden over verschillende soorten bomen te praten, omdat het politiek incorrect is de ene kastanje te noemen en de ander eik, net zoals het niet goed is de ene persoon Marokkaan te noemen en de ander Nederlander, omdat het allemaal mensen zijn, op dezelfde wijze dat alle bomen bomen zijn. Dus gaat het in het debat over het Woud niet over de bomen, maar over de omgeving die door de bomen mogelijk wordt gemaakt, het hele ecosysteem, de hele wereld van planten en dieren om de boom heen. En daar moet Links helaas vaststellen dat de autochtone boom een rijker ecosysteem met zich meebrengt dan de allochtone boom. En zo worden alle prachtige kastanjes gekapt. Links zegt: alle immigrantenbomen eruit, niet omdat ze immigrant zijn? dat zou politiek incorrect zijn -, maar omdat ze arm zijn. En zo wordt, waar ecologische bescherming in het verleden werd toegepast om een historisch cultuurlandschap te bewaren, nu een idyllisch, onbezoedeld

Disney landschap gecreëerd. Hetzelfde is nu in de Bijlmer aan het gebeuren. Onder het mom van 'arm is Slecht' wordt ze gerevitaliseerd. Maar hoe succesvol de generieke, idyllische, dorpse Disneywijken in Amsterdam Zuidoost ook mogen zijn, de spanning die de onbekende, onbegrijpelijke cultuur van de Bijlmer met zich meebracht zal elders gezocht moeten worden.

Mijn ervaringen met de Bijlmer zoals ze was zijn helaas beperkt. Geïntigeerd door het constante gefulmineer van de Bouwkundehoogleraren tegen de **Bijlmer** ben ik samen met een medestudent op mooie voorjaarsmiddag op excursie gegaan. Kamiel en ik werden opgetogen van de mensen die in de woningen boven de Amsterdamse Poort uit de ramen en ons groetten. Gemoedelijk wandelden we langs de **IKEA**. De rij bij de **McDrive** (waar we als arme studenten te voet tussen de auto's stonden) was te lang. De **Cola Light** verfrissend. We waren eigenlijk al te laat.